

Noodzaak wijzigingen Pensioen en AOW door politieke obstakels.

Er is kritiek op het veranderen van het pensioenstelsel. Waarom het “beste pensioenstelsel van de wereld” wijzigen? Welnu het antwoord is dat de politiek verschillende obstakels heeft opgeworpen waardoor pensioenen niet geïndexeerd zijn de laatste 10 jaar, de AOW-leeftijd veel te snel steeg, het verboden was (door boetes) om collectieve regelingen te treffen voor eerder ophouden dan de AOW-leeftijd door mensen die zwaar werk doen. Obstakels die door het Pensioen en AOW-akkoord worden aangepakt dat in 2019 door vakbonden, werkgeversorganisaties en het toenmalige kabinet overeengekomen is.

Rekenrente.

In 2007 heeft het kabinet de (maximale) rekenrente van 4% afgeschaft en vervangen door de huidige rekenrentesystematiek waarbij gerekend moet worden voor toekomstige verplichtingen dat beleggingen niet meer opbrengen dan staatsobligaties. Daardoor is de rente die pensioenfondsen moeten hanteren om hun verplichtingen te berekenen, veel lager dan de ons omringende landen en lager is dan het percentage dat verzekeringsmaatschappijen moeten hanteren. Deze lage rekenrente moet worden toegepast terwijl de werkelijke rendementen op beleggingen veel hoger zijn. Het gevolg is dat pensioenen niet verhoogd konden worden met inflatie of cao-verhogingen terwijl de pensioenvermogens wel vanaf 2006 van 600 miljard zijn toegenomen tot eerder 1800 miljard. Inmiddels is dat 1400 miljard door beurskoersen. Desondanks zijn de dekkingsgraden gestegen doordat de rente op staatsleningen is gestegen. De absurditeit van de rekenrente opgelegd door de overheid blijkt hieruit.

Indexatiegrens

In het Pensioen- en AOW-akkoord verdwijnt de rekenrente tussen 2023 en 2027 en wordt gerekend met de opbrengsten van premies en beleggingen. Door het Pensioen en AOW-akkoord zijn kortingen van pensioenen in 2020 en 2021 voorkomen. De dekkingsgraad berekend met rekenrente is in 2020 en 2021 van 104,5% naar 90%. Vakbonden willen dat tot de overgang naar het nieuwe stelsel, de rekenrente buitenwerking wordt gesteld door alvast uit te gaan van de nieuwe normen die uiterlijk 2026 in moeten gaan. Dat heeft ertoe geleid dat de drempel voor verhoging van de pensioenen in 2022 verlaagd wordt van 110% (deel indexatie) en 135% (volledige indexatie) naar 105%. Deze 105% gold overigens ook tot 2015 en daarna aangescherpt door de regeling. Dit geldt voor pensioenfondsen die van plan zijn over te gaan naar het nieuwe stelsel. De combinatie van de oplopende (reken)rente en de verlaagde indexatiedrempel maakt dat indexaties in 2022/23 zijn doorgevoerd.

AOW-leeftijd

Een ander politiek obstakel was het veel sneller verhogen van de AOW-leeftijd dan in de ons omringende landen. Ook veel sneller dan eerder beloofd. Door de versnelde AOW-leeftijdsverhoging werden vooral mensen benadeeld die lichamelijke arbeid doen. Zij beginnen op jonge leeftijd met betaald werk en moeten door de AOW-leeftijd verhoging langer werken, terwijl zij 15 jaar minder gezonde levensjaren hebben en 6 kortere levensverwachting. Daarbij kwam nog het politieke obstakel dat in plaats van de beloofde oplossing voor zware beroepen, er een slot, in de vorm van een boete, werd gezet op het eerder ophouden dan de AOW-leeftijd.

Door het Pensioen en AOW-akkoord is de AOW-leeftijdsstijging afgeremd. De boete op 3jaar eerder ophouden dan de AOW-leeftijd, nodig voor zware beroepen, is tijdelijk (tot 2026) opgeheven. Dat wil zeggen werkgevers mogen gedurende die drie jaar ruim 22.000 per jaar aan werknemers betalen die eerder ophouden. Op grond van deze regeling zijn

verschillende regelingen in CAO'en overeengekomen door vakbonden. Het kunnen sparen van tijd, is uitgebreid van 52 weken naar 104 weken door het Pensioen en AOW-akkoord. Er is een onderzoek gedaan naar het AOW-gerechtigd worden na 45 jaar werken. De discussie over dit onderwerp is gestart. Er zullen binnenkort onderhandelingen starten tussen overheid, vakbonden en werkgeversorganisaties over een permanente faciliteit in de wet om eerder op te houden dan de AOW-leeftijd.

Leeftijdsonafhankelijke pensioenverhogingen.

Nog een obstakel waarvoor de politiek rechtstreeks verantwoordelijk is, is het afschaffen van de wettelijke doorsnee (leeftijdsonafhankelijke) pensioenpremie en opbouw. De wet schrijft tot nu toe voor, dat een gelijk percentage premie en opbouw moet worden toegepast, per pensioenregeling, of je nu jong of niet meer jong bent. Het afschaffen van deze wet, onder het mom dat het voordelig is voor jongeren en onder het verzwijgen dat het nadelig is voor vrouwen, leidt tot veel kosten. Mensen van ongeveer 45 jaar zullen gecompenseerd moeten worden. De stijgende rentes zullen leiden tot hogere compensatie kosten (1% rente kost 30 miljard aan compensatiekosten). De rente op staatsleningen van 10 jaar is momenteel 2,8%. De overheid zou voor deze kosten op moeten draaien (het is immers de overheid die de spelregels wijzigt gedurende het spel) maar schuift dat af op pensioenfondsen. De leeftijdsonafhankelijke pensioenpremie is overigens gebleven door het pensioen en AOW-akkoord in tegenstelling tot de opbouw van pensioen. Een goede zaak omdat anders de leeftijdsdiscriminatie alleen maar was toegenomen als bij het stijgen van de leeftijd ook de pensioenpremiekosten zouden toenemen.

Nep argument politici.

Als gevolg van het Pensioen en AOW-akkoord is de pensioenregeling voor uitzendkrachten verbeterd. De wachttijd van 6 maanden is teruggebracht tot 2 maanden. De toegankelijkheid van pensioenfondsen voor ZZP'ers moet nog verbeterd worden. De vakbondsinzet, dat ook ZZP'ers en Uitzendkrachten onder de pensioenfondsen vallen van de bedrijven waar zij werken, is niet gehaald. De explosie van ZZP'ers, die ook wel zelfstandigen zonder pensioen worden genoemd, is door de overheid gestimuleerd en zal in de toekomst tot meer maatschappelijke kosten leiden, zoals door het CNV berekend. De reden die politici opgeven voor wijziging van de pensioenregels, namelijk dat werknemers niet meer bij dezelfde werkgever blijven werken, is onzin. De gemiddelde duur dat een werknemer bij een werkgever in dienst is, is van 12 jaar naar 8 jaar gedaald. Bovendien had het kabinet ZZP'ers onder de pensioenfondsen moeten brengen. Dat is niet gebeurd.

Wetsontwerp Pensioen bevat nieuwe obstakels.

Het wetsontwerp pensioenen dat momenteel in behandeling is bij de Eerste Kamer, wijkt op een aantal punten af van het eerder met vakbonden overeengekomen Pensioen en AOW-akkoord. Zo wordt in het wetsontwerp, de rendementsopbrengsten verschillend verdeeld over de leeftijdscategorieën. De één krijgt meer dan de ander op grond van "vastgestelde" risicohouding. Ook wordt het mogelijk dat sommige leeftijdscategorieën meer geld inzetten dan zelf gespaard. Dat kan door het opheffen van de zogenaamde leenrestrictie. Als het inzetten van dat meer geld niet goed uitpakt, draaien het totaal op voor de gevolgen. Onbegrijpelijk. Dit zijn volgens mij nieuwe dwalingen uit de politieke hoek.

Pensioenwet enige oplossing tenzij huidige obstakels weggenomen worden.

Het pensioen en AOW-akkoord is tot nu toe de enige oplossing waarmee de politieke Pensioen en AOW-obstakels worden aangepakt. Als de politici die bezorgd zeggen te zijn over het wijzigen van het pensioenstelsel, alsnog de rekenrente verhoogd (de regels ingevoerd in 2007 afschaft) en de leeftijd-afhankelijke pensioenopbouw laat vallen en

opnieuw invoert dat de indexatiegrens 105% wordt ontstaat er een nieuwe situatie. Tot nu weigert een forse politieke meerderheid dat echter. Wat de politici ook zouden moeten doen de nieuwe politieke dwalingen in de concept pensioenwet aanpakken en het kabinet stoppen. Zoals het gebruiken van de AOW als melkkoe.

Anne van Dijk, Drachten
Lid fractie senioren ledenparlement FNV.
Op persoonlijke titel.